

Eğitim Fakóltesi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Öğrencilerinin İdeal Beden Eğitimi Öğretmeni Niteliklerine
İlişkin Görüşleri

ÇOBAN Bilal
DEVECİOğLU Sebahattin
AYSAN Hasan Aykut
ZİREK Oğuzhan
Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakóltesi Beden Eğitimi Ve Spor
Bölümü
Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü

ÖZET

Bu çalışmada; öğretim, öğrenme, iyi öğretmen, çağdaş öğretmen profili, ideal bir öğretim elemanının özellikleri vb. konular hakkında genel bilgiler verilmiştir.

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmenliğine ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymak amacıyla, Survey-Tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli ile yürütölen bu araştırmada, veriler, anket yöntemi ile elde edilmiş ve toplam 446 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın evreni, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakólterinin İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği öğrencileridir. Araştırmanın örneklemi ise, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş, Dicle, Fırat, 100.Yıl, Gazi ve Kocaeli Üniversiteleri eğitim fakólterinin ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği öğrencileridir. İstatistikî analizler sonucunda, anketin Crombach Alpha güvenlik katsayısı 0.97 olarak hesaplanmıştır.

Öğretmen adaylarının; ideal beden eğitimi öğretmenliğine ilişkin görüşlerinin, cinsiyet ve üniversite değişkenine göre dağılımına bakıldığında; ideal beden eğitimi öğretmeni niteliklerine ilişkin öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görölmüştür. Sınıf-okul takımında bulunma ve ortam değişkenlerine göre ise, öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görölmüştür.

Anahtar Kelimeler:Öğretmen,İdeal Öğretmen,Beden Eğitimi
Öğretmeni,ilköğretim

ABSTRACT

In this study the general information is given about the issues such as teaching, learning, a qualified teacher, a modern teacher's profile, and the features of an ideal teacher, and the opinions of the student teachers related to an ideal physical education teacher are studied. In order to show the opinions of the student teachers, a questionnaire is used.

The data are obtained through the questionnaires. The population includes the first year students in the Primary Education Classroom Teaching Departments in Education Faculties in Turkish Universities. The sample is selected randomly, and it includes the students in Primary Education Classroom Teaching Departments at Fırat, Dicle, 100.Yıl,Gazi and Kocaeli Universities. The Crombach Alpha reliability coefficient is calculated as 0.97 according to the statistical analysis. When the opinions of the student teachers concerning an ideal physical education teaching are examined in terms of the variables of gender and university, it is seen that there is a significant

Key Words: Ideal teacher, Physical Education Teacher, Primary Education.

GİRİŞ

Yazarlar eğitimi genellikle öğrencilere kazandırılması istenen davranışlar, öğretimi ise öğrenmeyi sağlama faaliyeti olarak tanımlar (5).Diğer bir tanım olarak davranış değiştirme süreci olarak nitelendirilen eğitimin, insanlık tarihi ile paralel uzun bir geçmişi vardır. Burada öğrenci ve eğitim-öğretim programlarının içinde öğretmen önemli bir konuma sahiptir. Öğrenciyi eğitilebilme kabiliyeti ile işleyen ve bu amaçla eğitim-öğretim programlarını uygulayan kimse öğretmendir. Teknolojik gelişmelere ve getirdiği kolaylıklara rağmen, hiçbir teknoloji öğretmenin yerini alamamaktadır.

Öğretmenlik, yalnızca bilgi aktarma rolünü gerektirseydi teknoloji yönünden gelişmiş toplumlarda öğretmene ihtiyaç duyulmazdı. Bu durum; öğrencilerin, öğretmenin yalnızca bilgilerinden değil kişilik özelliklerinden de etkilendiğini göstermektedir. (3)

Öğretim önemli bir uğraştır. Öğrenme için öğretmen ve onun davranışları önemlidir. Öğretmen öğrenciler tarafından olumlu veya olumsuz tutum ve davranışlarıyla da değerlendirilmektedir. Sınıfta öğretmenle öğrenci arasındaki ilişkiler iyi veya kötü olması sınıfın öğrenmeye ilgisini belirler. Buna göre sınıftaki eğitici ortamın öğretmenin davranışlarına bağlı olduğu söylenebilir. Öğretmen davranışları birçok şekilde tanımlanabildiği gibi özelliklerine göre genelde iki şekilde ele alınmaktadır. Birincisi sevgi ve saygıya dayalı demokratik yaklaşım, ikincisi ise endişe, korku ve baskıya dayalı otokratik yaklaşımdır. İdeal bir öğretmen demokratik öğretmen tanımı içinde yer alır.

İdeal öğretmenin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

İyi Öğretmen;Üzüntü ve gerginlikleri hisseder ve bu durumu en asgari düzeye indirger, öğrencilerin ayrı bireyler olduklarını ve her birinin isteklerini, yeteneklerini, kişiliklerini ve ihtiyaçları olduğunu bilir, sert davranmaktan kaçınır, ödüllendirmeye önem verir. (1)

Etkili Öğretmen:Eğitim ve öğretimde işbirliği içinde çalışma, birlikte planlama ve karar alma, yeni yöntemler ve teknikler bulma, sorumluluk duygusuna sahip olma, iyi bir rol model olma, öğrencilerin ihtiyaçlarının farkında olma, öğrencilerin öğrenme düzeyini takip etme, öğrencilere yol gösterme, öğrencilerin çalışmalarına yardımcı olma başlıklarında toplanabilir (4).Planlı ve Metotlu Öğretmen:Öğretim ve öğrenimin sağlanmasında öğretmen ve metot önemli bir yer tutmaktadır. Başarı için plan ve metot vazgeçilmezdir. Aksi takdirde öğretim rastlantılardan kurtarılamaz ve çalışma amaçsız olur. Metotlar öğrencilerin ve şartların özellikleri göz önüne alınarak uygulanmalıdır. Öğretmen bazen genel nitelikteki metodu kendi deneyimleri ile özel şartlara göre düzenleyebilir bu özel nitelik kazandırır ve yeni bir teknik doğurur.

Metodun sağlıklı olabilmesi için Öğrenme ilkelerine uygun olmalı, yorucu olmamalı, öğretmenin kişisel bilgi zenginliği katılmalı, öğrenciyi düşünme ve kişilik gelişimi bakımından aktif kılmalı, konunun özellikleri ile bağdaşmalı, ne, ne kadar nasıl öğretileceği bilinmeli ve planlanmalıdır (5).

Önemseyen Öğretmen:Öğrencileri öğrenme için isteklendirmenin artırılması büyük ölçüde öğretmenleri tarafından insanca saygı, sevgi, ilgi görmeleri ve

önemsenmelerine bağlıdır. Önemslenme belirtileri olarak öğretmenlerin öğrencilerine isimleri ile hitap etmeleri, lütfen ve teşekkür ederim gibi nezaket cümlelerini kullanmaları, güler yüzlü davranmaları ve sevecen tutum sergilemeleri isteklendirme açısından önemli sayılabilir. (6).

Yeterli Öğretmen:Yeterlilik, mesleki yönden, bir mesleğin başarılı bir biçimde yerin getirilebilmesi için sahip olunması gereken özellikleri (bilgi, -beceri ve tutumlar) ifade eder. Öğretmenlerin yeterliliği ise öteden beri genel olarak alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi, genel kültür olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır. Öğretimdeki başarı alanı iyi bilmekle ilgilidir. İyi bilmeyen bir öğretmen, neyi, nasıl öğreteceğini de bilemez(7).

1894 yılında Alman Klara HEBLING tarafından yazılan "Bayanlar Cimnastiği"adı altındaki kitapta beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hangi hedef davranışlara sahip olmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Sağlıklı, dinç ve neşeli olmalı çocuk ve gençlere kötü örnek olmamalıdır. Öğretmen öğrencisinin karşısında sigara içmemelidir. Yüzlerinden gülücükler eksik olmamalıdır neşeli görünen beden eğitimciler, öğrencilerine daha hoş ve daha iyi düzeyde bir atmosfer sunarlar. Bu atmosfer, öğrencilerin daha başarılı olmalarını sağlar.

Kendi performansını korumalı, güçlü bir yapıya sahip olmalı, ideal vücut ölçülerini korumalı,derste aktif ve canlı olmalıdır.

Dersi çok yönlü işlemeli, ısınma ve sonraki evrelerde de değişik uygulamalar yaptırmalıdır.

Öğrencilerine iyi vücut duruşunu öğretmeli, İyi vücut duruşunun, iç organlarının daha iyi ve olumlu fonksiyon görmeleri için gerektiği bilincini vermelidir.

Az konuşup çok hareket yaptırmalı,öğrencileri motive etme bakımından derse ve hareketlere kendisinde katılmalıdır.

Zamanı iyi değerlendirmeli zaman yönetimini dikkate almalı, Öğrenmenin pekiştirilmesi için yeterince egzersiz tekrarı yaptırmalıdır.

Öğrencilere gerekli olduğunda yardım etmelidir. Onların hareketi, yasamalarına ve uygulamalarına fırsat vermelidir. Yanlış ya da eksik hareketi yapanları Teorik yaklaşım ile sessiz bir şekilde düzeltmeli, hareketi yapabilen diğer öğrencilerin dikkatlerinin de dağılmasını önlemelidir.

Öğrencileri, bir hareketi başarılı olarak yaptıklarında dozu iyi ayarlanmak kaydı ile onları ödüllendirmeli,Egzersizleri, öğrencilerinin performansını hesaplayarak gerektiği kadar uygulamalı,dersi çok sık kesmemelidir,eşofmanının düzgün ve temiz olmasına dikkat etmelidir(8).

İdeal Bir Öğretim Elemanının Özellikleri:İyi bir öğretmenin veya öğretim elemanının ideal özelliklerinin neler olması gerektiği konusunda birçok araştırma yapılmış ve bunlara dayanılarak çıkartılmış uzun özellik ve davranış listeleri bulunmaktadır. Günümüzde her kurumda olduğu gibi eğitim kurumları da öğretim elemanlarını kalite ve rekabet anlayışı içinde denetlemekte ve değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeler akademik kuruluşlara, ilgili amirlere ve değerlendirmede önemli bir gurup olan öğrencilere yaptırılmaktadır. Bu değerlendirmelerden, öğretim elemanlarının kendi eksiklerini tamamlama ve kusurlu yönlerini düzeltmede yararlandıkları bilinmektedir. Yönetimler, öğretim elemanlarını, bu değerlendirme sonuçlarına göre olumlu yönde geliştirmek için çeşitli hizmet içi eğitim çalışmaları yapmaktadır. Öğrencilerin ders ve öğretim üyesi seçiminin serbest olduğu yerlerde öğrenciler, bu değerlendirme sonuçlarına göre ders ve öğretim elemanı seçebilmektedirler. Bu seçimde öğrenciler, öğretim elemanının kullandığı metodu, başarı ölçmedeki adaletini ve öğrenci ile ilgilenmesini kıstas olarak alırlar(2).

Araştırmanın amacı: Araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmenlik niteliklerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Farklı üniversite öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmeni niteliklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı nasıldır?

2.Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmeni niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3.Okul takımında bulunma ve ortama göre, öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmeni niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının ideal beden eğitimi öğretmenliğine ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Araştırmanın evreni, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği öğrencileridir. Araştırmanın örneklemi ise, tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiş, Dicle, Fırat, 100.Yıl, Gazi ve Kocaeli Üniversitelerinin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği öğrencileridir.

Tarama modeli ile yürütülen bu çalışmada, araştırmanın verilerini toplamak amacıyla, çeşitli görüşmeler yapılmış, mevcut durum ve problemler tespit edilmiş ve literatürler ışığında anket soruları hazırlanmıştır. Ön anket uygulaması yapılarak da, ankete son şekli verilmiştir. Anketler; pulları yapıştırılmış “geri dönüşüm” zarfları ile birlikte, tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiş, Dicle, Fırat, 100.Yıl, Gazi ve Kocaeli Üniversitelerinin Eğitim Fakültesi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümlerine, posta yolu ile gönderilmiştir. Geri dönüşümü sağlanmış olan, toplam, 446 adet anket değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan hesaplamada, Crombach Alpha güvenlik katsayısı 0.97 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma; frekans, yüzde, t testi ve varyans analizi ile yorumlanmıştır.

Öğrencilerin ideal beden eğitimi öğretmeni niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi için, cinsiyet ve okul takımında bulunma durumuna göre t testi, sınıf, ortam ve üniversite farklılıklarına göre ise, tek boyutlu varyans analizi (one way anova) testi uygulanmıştır.

İstatistik analizlerin yapımında, SPSS 12,0 for Windows paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR:

Bulgular; demografik bulgular ve değişkenlere göre bulgular olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

1.Demografik Bulgular:

Tablo 1: Demografik Bulgular

Değişken	Dağılım	f	%
	CİNSİYET	Kız	231
Erkek		215	48,2
TOPLAM		446	100
SINIF	1.Sınıf	13	2,9
	2.Sınıf	212	47,5
	3.Sınıf	153	34,3
	4.Sınıf	68	15,3
	TOPLAM	446	100
YETİŞİLEN ORTAM	İl	304	68,2
	İlçe	109	24,4
	Belde	13	2,9
	Köy	20	4,5
	TOPLAM	446	100
OKUL TAKIMINDA YER ALMA	Evet	65	14,6
	Hayır	381	85,4
	TOPLAM	446	100
ÜNİVERSİTE	Dicle	172	38,6
	Fırat	83	18,6
	100.Yıl	66	14,8
	Gazi	61	13,7

	Kocaeli	64	14,3
	TOPLAM	446	100

2. Değişkenlere Göre Bulgular:

Tablo 2: Cinsiyet değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmeninin niteliklerine ilişkin görüşleri

	f	Ortalama	S	t	p
Erkek	231	4.07	0.6357	3.78	0.000
Kız	215	4.27	0.4738		

Cinsiyet değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmeninin niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark vardır [$p < 0.01$]. Bu farklılık, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, belirli kriterlerin ideal bir beden eğitimi öğretmeninde olması gerektiğine, daha fazla inanmış oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3: Okul takımlarında yer alma değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmeninin niteliklerine ilişkin görüşleri

Okul takımlarında yer alma durumu	f	Ortalama	S. Sapma	t	p
Evet	65	4,2274	,58931	0,877/0,855	0,509
Hayır	381	4,1601	,56914		

Okul takımlarında yer alma durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır.

Sınıfı Göre Analiz

Tablo 4: Sınıf değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmenin niteliklerine ilişkin görüşleri

Sınıflar	f	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig.)
1	13	4,3762	,38127	2.072	0.103
2	212	4,1840	,62803		
3	153	4,0935	,52004		
4	68	4,2583	,51067		
Toplam	446	4,1699	,57194		

Sınıf değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmenin niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Tablo 5: Yetişilen ortam değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmenin niteliklerine ilişkin görüşleri.

Yetişilen ortam	f	Ortalama	S	F	P (sig.)
İl	304	4,1977	,54602	0.849	0.468
İlçe	109	4,0998	,62176		
Belde	13	4,1911	,62637		
Köy	20	4,1164	,64640		
Toplam	446	4,1699	,57194		

Yetişilen ortam değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmenin niteliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 6: Üniversite değişkenine göre, öğrencilerin ideal Beden eğitimi öğretmeninin niteliklerine ilişkin görüşleri

Üniversiteler	f	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig.)
Dicle	172	3,9827	,55210	8.719	0.000
Fırat	83	4,2353	,48305		
Yüzüncü yıl	66	4,2573	,80777		
Gazi	61	4,2915	,38235		
Kocaeli	64	4,3821	,44469		
Toplam	446	4,1699	,57194		

Tablo 6 da, Öğrencilerin devam ettikleri üniversitelere göre, Dicle Üniversitesi ile diğer üniversiteler arasında, ideal beden eğitimi öğretmenlerinde bulunması gereken niteliklere ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark görülmüştür [$p < 0.01$]. Bu farklılık, Dicle Üniversitesi eğitim fakültesi ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği öğrencilerinin, dersin işlenmesinde İdeal Beden Eğitimi Öğretmeni kriterlerinin, öğrenme üzerindeki etkisinin önemini, diğer üniversitelere göre daha az kabul ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER(TARTIŞMA) :

Bu araştırmayla, görüşler açısından genellemelere gidebilmek için değişik üniversitelerin öğretmen yetiştiren fakültelerinde Eğitim Fakültelerinin İlk Öğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalındaki öğrencilerin İdeal Beden Eğitimi Öğretmeni Nitelikleri (Kriterleri) ne ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak Öğrenciler arasında Cinsiyet ve Üniversiteye göre fark anlamlıdır. Yani ideal beden eğitimi öğretmenine ilişkin algıları daha olumlu, sınıf, okul takımında bulunma, Ortama göre ise fark anlamsız, ancak okul takımında yer almayanların ortalamasının daha düşük olduğu ve bu çerçevede yöneltilen görüşlerden İdeal Beden Eğitimi Öğretmeni Nitelikleri (Kriterleri)nin doğasına uygun olanlara adayların çoğunun katıldığı ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

Öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşler her alandaki öğretmen adayları için önemli olduğundan, öğretmen yetiştiren bölüm ya da bölümlerde benzer araştırmalar yapılarak karşılaştırmalara olanak sağlanmalıdır.

Hizmet-öncesi öğretmen eğitimi programlarında ders dışı yapılacak etkinliklerle öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşler açısından daha da bilinçlendirilmelidirler.

İdeal Beden Eğitimi Öğretmeni Nitelikleri (Kriterleri) ne ilişkin görüşleri önemli oranda pekiştirebilmek ve adayların öğretmenlik ruhunu benimseyebilmelerine daha fazla katkıda bulunabilmek için, gerek fakültede verilen derslerle ilgili ve gerekse Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda yapılacak uygulama çalışmalarına, daha fazla ağırlık verilmelidir.

Bu değerlendirmeler akademik kuruluşlara, ilgili amirlere ve değerlendirmede önemli bir gurup olan öğrencilere yaptırılmalı öğretim elemanlarının kendi eksiklerini tamamlama ve kusurlu yönlerini düzeltmede yararlanılmalıdır. Öğrenciler, bu değerlendirme sonuçlarına göre ders ve öğretim elemanı seçebilmelidir.

KAYNAKLAR:

1. ÇETİN Şaban, İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 149, Ocak, Şubat, Mart 2001
- 2.ERGÜN, Mustafa., DUMAN, Tayip., KINCAL, Remzi, Y., ARIBAŞ, Sebahattin. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Dergisi. 3,1999. S.1–11.
- 3-GÜRBÜZTÜRK Oğuz, GENÇ Salih Zeki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri Eğitim Fakültesi Dergisi(2004) cilt: 5 sayı:7Bahar
- 4-Şişman, MEHMET. (2002). Eğitimde Mükemmellik Arayışı(Birinci Baskı). ANKARA: Pegem A Yayınları. S 154–166
- 5-Tan,ŞEREF.,Erdoğan,ALATTİN.(2001) Öğretimi Planlama ve Değerlendirme (Geliştirilmiş İkinci Baskı)ANKARA Anı Yayıncılık. S 23–25
- 6-Saban, AHMET. (2004).Öğrenme ve Öğretme Süreci. (üçüncü baskı) Ankara: Nobel yayıncılık.s114–116
- 7-Şişman, MEHMET.(2006).Eğitim Bilimine Giriş(Birinci Baskı).ANKARA: Pegem A Yayınları. S 218–223
- 8-Kale, RASİM. (2007) ilköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi I. Baskı ANKARA: Pegem A Yayıncılık. s20–24